

Jyväskylän yliopiston kirjaston **tiedotuslehti** **Verkkomakasiini**

[Virtuaalikirjasto](#) palvelee ja kehittyy

[Virtuaalikirjasto](#) on aihehakemisto, joka tarjoaa internet-aineistojen kuvailuja alakohtaisesti. Se on rakennettu palvelemaan kotimaista tiedeyhteisöä opiskelijoista tutkijoihin. Mukaan otettava aineisto noudattaa tiukkoja valintakriteerejä.

Virtuaalikirjaston kautta käyttäjän on mahdollista saada käsiinsä valmiiksi valittua ja arvioitua internet-aineistoa kuten elektronisia lehtiä, organisaatioiden kotisivuja sekä postituslistoja internetin informaatiomassasta. Neljän toimintavuotensa aikana aihehakemisto on kasvanut ja kehittynyt menestyksekkäästi. Palvelua ylläpitää tieteellisistä kirjastoista koostuva Virtuaalikirjastoprojekti. Nykyään Virtuaalikirjasto on myös osa eurooppalaista Renardus-hanketta.

Osallistujaorganisaatiot

Virtuaalikirjaston siemen kylvettiin vuonna 1996. Yhteisen etusivun takaa oli tuolloin pääsy 13 alakohtaiseen aihehakemistoon. Projektissa oli mukana 5 organisaatiota. Nykyään palvelua hoitaa 17 tieteellistä kirjastoa.

- [Jyväskylän yliopiston kirjasto \(koordinaattori\)](#)
- [Eduskunnan kirjasto](#)
- [Eläinlääketieteellinen kirjasto \(Helsingin yliopisto\)](#)
- [Helsingin kauppakorkeakoulun kirjasto](#)
- [Jyväskylän ammattikorkeakoulun kirjasto](#)
- [Kuopion yliopiston kirjasto](#)
- [Oulun yliopiston kirjasto](#)
- [Sibelius-Akatemian kirjasto](#)
- [Stakes tietopalvelu](#)
- [Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjasto](#)
- [Svenska Handelshögskolans Bibliotek](#)
- [Taideteollisen korkeakoulun kirjasto](#)
- [Tampereen yliopiston kirjasto](#)
- [Teatteri- ja tanssialan keskuskirjasto](#)
- [Teknillisen korkeakoulun kirjasto](#)
- [Tilastokirjasto](#)
- [Viikin tiedekirjasto](#)

Joukko edustaa vahvaa alakohtaista osaamista internet-aihehakemiston rakentamisessa. Kirjastojen aikaansaannokseen nähden esimerkiksi [Alta Vistan](#) hakukone ja [Yahooon](#) aihehakemisto jäävät toiseksi relevantin, tiedeyhteisölle hyödyllisen aineiston suodattamisessa internetistä.

Aineisto

Tällä hetkellä Virtuaalikirjaston etusivulta on pääsy yli 12 000 internet-aineistoa kuvailevaan viitteeseen. Aihealueita on yli 50. Aineisto on kuvailtu suurimmaksi osaksi tietokantoihin, jotka mahdollistavat monipuoliset haku- ja selailutoiminnot. Osa näistä tietokannoista on yhdistetty yhteisen hakutoiminnon piiriin. Virtuaalikirjaston etusivulta toimiva, ns. "hajautettu haku" yhdistää 5 suomalaista aihehakemistotietokantaa, yhteispohjoismaisen [NOVAGaten](#) ja ruotsalaisen [EELSin](#).

Aihehakemiston arkipäivään kuuluu aineiston päivittämistä ja huoltoa. Internetin oleellinen ominaisuus on muutos, joten tässä riittää työtä. Aineiston on oltava koko ajan edustavassa kunnossa. Ohessa tehdään kehitystyötä. Esimerkiksi hajautettu haku on vielä karkea haun välinne. "Advanced search" on kehitteillä. Palveluun halutaan myös lisää uusia aloja ja partnereita - aihekokoelmamme ei ole vielä kattava.

Tänä vuonna aihehakemisto on täydentynyt seuraavilla aloilla:

Arkkitehtuuri, sisustusarkkitehtuuri ja huonekalusuunnittelu
Kirjallisuudentutkimus
Seksologia
Tilastot

Tulossa ovat seuraavat alat:

Elokuva-, lavastus- ja valokuvataide
Graafinen suunnittelu
Taideteollisuus ja taidekäsityö

Vaikka aihealueiden kirjoa halutaan täydentää entisestään, kasvu ei kuitenkaan ole kaikki kaikessa. Viitteiden määrässä halutaan pysyä kohtuuden rajoissa. Nykyään projektissa panostetaan entistä enemmän aineiston laatuun: Virtuaalikirjaston tulee sisältää vain hyvää, kohderyhmänsä kannalta merkittävää aineistoa.

Toiminnan koordinointi

Virtuaalikirjaston toimintaa koordinoi Jyväskylän yliopiston kirjasto yhdessä kehittämissyöryhjän kanssa, jossa ovat edustettuina muut partnerit. Kehittämissyöryhmiin ja koordinointiin on saatu rahoitusta [OPM:n tietoyhteiskuntaohjelman](#) rahoista. Varsinainen palvelun ylläpito tapahtuu organisaatioiden omana virkatyönä.

Käyttäjän ääni otetaan huomioon Virtuaalikirjaston kehitystyössä ja ylläpidossa. Käyttäjillä on mahdollisuus antaa linkkiehdotuksia ja muuta palautetta mm. [WWW-lomakkeella](#).

Aiuehakemistoja EU-projektina

Internet-aiuehakemistojen tekijät ovat havainneet yhteistyön tärkeyden myös kansainvälisellä tasolla. Virtuaalikirjasto osallistuu vuoden 2000 alussa käynnistyneeseen [Renardus](#)-hankkeeseen. Siinä rakennetaan eurooppalaisen tiedeyhteisön käyttöön kansalliset aihehakemistot kokoavaa tiedonhakupalvelua (Academic Subject Gateway Service Europe).

Hankkeen kesto on kaksi ja puoli vuotta, ja sen kokonaisbudjetti on 13,6 milj. mk, josta EU-rahoitusta on 10,1 milj.mk. Hankkeessa on mukana 12 organisaatiota 7 maasta. Pääkoordinaattorina toimii Hollannin kuninkaallinen kirjasto ([Koninklijke Bibliotheek](#)). Renardus kuuluu EU:n [IST-ohjelmaan](#).

Suomen panos Renardus-hankkeeseen

Jyväskylän yliopiston kirjasto ja Viikin tiedekirjasto osallistuvat Virtuaalikirjastoprojektista Renardukseen. Jyväskylän yliopiston kirjasto johtaa mm. palvelun pilottiversion evaluointia. Viikin tiedekirjaston intressien kohteena ovat palvelun monikielisyyteen liittyvät kysymykset. Kolmas suomalainen osallistujaorganisaatio on [CSC - Tieteellinen laskenta Oy](#), joka keskittyy pilotin toiminnalliseen ja tekniseen määrittelyyn.

Aikataulu

Pilottiversion suunnitelmien mukaan toiminnassa kesäkuussa 2001. Sen jälkeen pilottia evaluoidaan ja korjataan palautteen perusteella. Tavoitteena on toimiva palvelu vuoden 2002 kesällä. Samalla on luotu myös palvelumalli, johon uusia aihehakemistoja voi kätevästi liittää. Tämä ns. "yhden luukun palvelu" tulee parantamaan ja tehostamaan huomattavasti evaluoidun ja laadukkaan verkkoaineiston saantia eurooppalaisessa yliopisto- ja tutkijayhteisössä.

Lisätietoja Renarduksesta

Hankkeen etenemisestä tiedotetaan kiinnostuneille. Projektilla on kaikille avoin [www-sivusto](#). Sähköpostiviestinä on tilattavissa joka toinen kuukausi ilmestyvä [Renardus News Digest](#).

(Artikkeli pohjautuu [Signumin](#) kesänumeron artikkeliin "The Finnish Virtual Library Project - Soaring to New Heights Through Cooperation". Kirjoittajat: Toini Alhainen & 2/3

Risto Heikkinen)

Toini Alhainen
Toimistopäällikkö

Risto Heikkinen
Kehityspäällikkö